

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน
สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขน เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพ มีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ มีความเป็นสากล มีความเหมาะสมกับประเทศไทย เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและระดับสากล ซึ่งการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะในการประกอบอาชีพของบุคลากรในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ โดยผ่านการฝึกอบรม และสร้างโอกาสในการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายจัดทำ พัฒนา และเผยแพร่มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพเป็นที่รับรู้ และยอมรับในทุกภาคส่วน เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานบุคลากรให้มีสมรรถนะ โดยผ่านการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการจ้างงาน และเป็นการกำหนดค่าตอบแทนที่ตรงกับความสามารถได้มากขึ้น และสอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

อาชีพนักแสดงโขนพระ ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
0111	รำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ
0112	รำกราวตรวจพลโขนพระ
0113	ปฏิบัติกระบวาทำรบโขนพระ
0114	ตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนพระ

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนพระ ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ นักแสดงโขนพระ ระดับ 4 นี้ ต้องมีความสามารถในการอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ รำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระตามที่กำหนด และอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำกราวตรวจพลโขนพระ ปฏิบัติการรำกราวตรวจพลโขนพระตามที่กำหนด

อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการท่ารบโขนพระ ปฏิบัติกระบวนการท่ารบโขนพระตามที่กำหนด อธิบายความหมายในการตีบทและใช้บทที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปฏิบัติการรำใช้บทตามบทบาท-เจรจา ตามที่กำหนด

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

- ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- 1. มีประสบการณ์ในการแสดงโขน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 2. มีหลักฐาน ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ไทยขั้นพื้นฐาน (มีความรู้เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ตลอดจนมีทักษะปฏิบัติในการแสดง มีลีลาการใช้ท่าทำได้ตามหลักนาฏศิลป์ สามารถแสดงท่าทำได้ตรงตามจังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐานของการแสดงโขน)
 - 3. ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักแสดงโขนพระ ระดับ 4 ต้องมีประสบการณ์ตามหน่วย สมรรถนะและมีผลงานเชิงประจักษ์มาแสดง

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

นักแสดงสมทบโขนพระ

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 0111 รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ
- 0112 รำกรวดตรวจพลโขนพระ
- 0113 ปฏิบัติกระบวนการท่ารบโขนพระ
- 0114 ตีบทและใช้บทตามบทบาท-เจรจาโขนพระ

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อสืบทอดมรดก สงวนรักษาและต่อยอด ศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่มาตรฐานสากล	01	แสดงโขนเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดต่อยอดสร้างสรรค์	011	แสดงโขนพระ

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
011	แสดงโขนพระ	0111	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ	01111	อธิบายนาฏยศัพท์ ที่เกี่ยวข้อง ในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ
				01112	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ ตามที่กำหนด
		0112	รำกรวดตรวจพลโขนพระ	01121	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ในการรำกรวดตรวจพล โขนพระ
				01122	รำกรวดตรวจพล โขนพระตามที่กำหนด
		0113	ปฏิบัติกระบวณท่ารบโขนพระ	01131	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวณท่ารบ โขนพระ
				01132	ปฏิบัติกระบวณท่ารบโขนพระตามที่กำหนด
		0114	ตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนพระ	01141	อธิบายความหมายในการตีบทและใช้บท โขนพระ ที่เกี่ยวข้อง
				01142	ปฏิบัติการใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ ตามที่กำหนด

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0111
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ โดยสามารถอธิบายและปฏิบัตินาฏยศัพท์ในการรำ เช่น ไข่ตัว ย้อนตัว และปฏิบัติการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ตามที่กำหนด เช่น เพลงตระนิมิต เพลงตระนิมิตแปลง เพลงชานาญ เพลงตระบองกัน เพลงรูก้าน-เสมอข้ามสมุทร เพลงโอดสองชั้น เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01111 อธิบายนาฏยศัพท์ ที่เกี่ยวข้อง ในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ	1. อธิบายกระบวนการทำนาฏยศัพท์ ที่เกี่ยวข้อง ในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ 2. อธิบายความหมายของ คำว่า หน้าพาทย์ และโอกาสในการนำไปใช้	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01112 รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนพระ ตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนการทำรำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ที่กำหนด 2. ปฏิบัติทำรำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และทำนองเพลง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

ปฏิบัติการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ได้ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลองและทำนองเพลงที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

รู้นาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าทางที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ในการแสดงโขน

ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. การแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้กฎศัพท ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสัมพันธ์กับเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น ไข่ตัว ยอนตัว สะดุ้งตัว หม่นเข้า รำราย ป้องหน้า ฯลฯ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนท่ารำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนพระ ตามเพลงที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 3 เพลง เช่น รำหน้าพาทย์ เพลงตระนิมิต เพลงตระนิมิตแปลง เพลงชำนาญ เพลงตระบองกัน เพลงรูกัลณ์-เสมอข้ามสมุทร เพลงโอดสองชั้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติกรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

นาฏยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

หน้าพาทย์ หมายถึง เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบอากัปกริยา อารมณ์ หรือการแสดงอิทธิฤทธิ์ของตัวละครในการแสดงโขน ซึ่งผู้แสดงจะต้องรำตามจังหวะ หน้าทับ และทำนองเพลงที่กำหนดไว้

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง ได้แก่ อาวุธ ศร พระขรรค์ กระบอง ตริ คทา และจักร
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมา ก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ0112
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะร่ำกรวดรจพลโชนพระ
3. ทบทวนคร้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโชน/ละครโน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการร่ำกรวดรจพล โชนพระ โดยสามารถอธิบายและปฏิบัตินาฏยศัพท์ในการร่ำ เช่น เท้าฉาก หน้าหนึ่ง ลงเสี้ยว ตลอดจนองค์ประกอบของการร่ำรจพล โชนพระและปฏิบัติกระบวนท่าในการร่ำรจพล โชนพระ ตามที่กำหนด เช่น การร่ำกรวดรจพล ฉาก 1 กรวดรจพล ฉาก 2 และกรวดรจพล ฉาก 3

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโชน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01121 อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ในการร่ำกรวดรจพล โชนพระ	1. อธิบายความหมายนาฏยศัพท์ ที่เกี่ยวข้อง ในการร่ำกรวดรจพล โชนพระ 2. อธิบายความหมายของ การร่ำกรวดรจพล โชนพระ	การสาคิการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01122 ร่ำกรวดรจพล โชนพระตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนท่าร่ำกรวดรจพลโชนพระ ที่กำหนด 2. ปฏิบัติกระบวนท่าร่ำกรวดรจพลโชนพระ ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และทำนองเพลง	การสาคิการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่เป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ปฏิบัติการร่ำกรวดรจพล โชนพระ ได้ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลองและทำนองเพลงที่กำหนด
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
ร่ำนาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าร่ำที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการแสดงโชน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการรำกรวดตรวจพล โขนพระ

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่องาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้นาฏศัพท์ ที่เกี่ยวข้องของการรำกรวดตรวจพล โขนพระ ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น รำราย เท้าฉาก ฉายเท้า หน้าหนึ่ง เก็บเท้ารวกลอง (ต้นกลอง) ลงเสียว ขึ้น เจ้อ ออกฉาก หลบฉาก นายโรง พระใหญ่ พระน้อย ฯลฯ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนท่ารำกรวดตรวจพล โขนพระ ได้ตามเพลงที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 1 เพลง เช่น การรำกรวดตรวจพล ฉาก 1 ฉาก 2 และฉาก 3

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการรำกรวดตรวจพล

ตลอดจนองค์ประกอบของการรำกรวดตรวจพลที่แสดงลักษณะและรูปแบบของกระบวนท่ารำ

นาฏศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

รำกรวดตรวจพล หมายถึง กระบวนท่ารำที่แสดงลีลาการจัดทัพ ตรวจพล เพื่อแสดงความพร้อมของกองทัพก่อนการออกรบ ระหว่างฝ่ายพลับพลา กับฝ่ายลงกา ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามลักษณะของการปฏิบัติกระบวนท่ารำประกอบเพลงหน้าพาทย์ และอุปกรณ์ประกอบการแสดงตามบทบาทของตัวละคร

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง ได้แก่ อาวุธ ศร พระขรรค์ กระบอง ดรี คทา และจักร
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0113
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติกระบวนการทำรูปโฉนพระ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในกระบวนการทำ โขนพระ โดยสามารถอธิบายและปฏิบัติงานภายใต้กฎเกณฑ์ในการรำ เช่น เงื่อ จับ เก็บ ขึ้นลอย ลอยสูง ตลอดจนองค์ประกอบของกระบวนการทำ โขนพระ และปฏิบัติกระบวนการทำ โขนพระ ตามที่กำหนด เช่น ลอยสูง 1 จับ 1 ลอย 1 ตีไม้ 7

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01131 อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำ โขนพระ	1. อธิบายความหมายของ นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำ โขนพระ 2. อธิบายความหมายของ กระบวนการทำ โขนพระ	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01132 ปฏิบัติกระบวนการทำ โขนพระตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนการทำ โขนพระ ที่กำหนด 2. ปฏิบัติกระบวนการทำ โขนพระ ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และทำนองเพลง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

ปฏิบัติกระบวนการทำ โขนพระ ได้ตรงตามจังหวะ และทำนองเพลงที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

รู้นาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าทางที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการแสดงโขน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับกระบวนการทำรับ โขนพระ

(ง) วิธีการประเมิน

1. สหิทธิการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึง ขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้หน้าที่ ที่เกี่ยวข้องของกระบวนการทำรับ โขนพระ ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น เงื่อ จับ เก็บ ขึ้นลอย ลอยสูง ตีฟลาด แวง ตีไม้ 6 ตีไม้ 7 ทำรับ ฯลฯ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนการทำรับ โขนพระ ได้ตามที่กำหนดไว้ ได้แก่ กระบวนท่า การขึ้นลอยสูง 1 และลอยสูง 2 กระบวนท่าจับ 1 และจับ 2 การขึ้นลอย 1 ลอย 2 และลอย 3 กระบวนท่าตีไม้ 6 และตีไม้ 7

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของกระบวนการทำรับ ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติกระบวนการทำรับ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

นาฏศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารับในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนการทำรับ ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

กระบวนการทำรับ หมายถึง กระบวนการรับรู้ของตัวละคร ระหว่างฝ่ายพลับพลา กับฝ่ายลงกา ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ โดยผู้แสดงจะต้องมีทักษะและความชำนาญในการใช้อาวุธ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการทำรับของนักแสดงโขนพระ นักแสดงโขนยักษ์ และนักแสดงโขนลิง ในระหว่างการปฏิบัติการแสดงที่สามารถแสดงขั้นเชิงและลีลาประกอบได้อย่างถูกต้อง

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง ได้แก่ อาวุธ ศร พระขรรค์ กระบอง ดรี คทา และจักร
 2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ
- กรณีการทดสอบหน่วยสมรรถนะ กระบวนท่ารับ ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าว ได้แก่ นักแสดงโขนพระ นักแสดงโขนยักษ์ และนักแสดงโขนลิง พร้อมด้วยชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0114
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการร่ำตีบทใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ โดยสามารถอธิบายความหมายของการตีความบท และปฏิบัติการร่ำใช้บท ตลอดจนองค์ประกอบของการร่ำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ ตามที่กำหนด เช่น พากย์เมือง พากย์รล พากย์ชมดง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01141 อธิบายความหมายในการตีบทและใช้บท โขนพระ ที่เกี่ยวข้อง	1. อธิบายความหมายของ บทประพันธ์ในการร่ำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ 2. อธิบายความหมายของ ภาษาท่า ที่เกี่ยวข้อง ในการร่ำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01142 ปฏิบัติการร่ำใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ ตามที่กำหนด	1. ร่ำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่กำหนด 2. ร่ำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ ที่กำหนด ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และท่วงทำนองของ การพากย์-เจรจา	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ปฏิบัติการตีบทใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ ได้ตามที่กำหนด
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
รู้นาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าร่ำที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการแสดงโขน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการตีบทโฉบ ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ

(ง) วิธีการประเมิน

1. สหิการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึง ขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ความหมายของการตีบทโฉบ ที่เกี่ยวข้อง ตามบทพากย์-เจรจา โขนพระ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติตามการรำโฉบ ตามบทพากย์-เจรจา ได้ตามที่กำหนด ได้แก่ บทพากย์ พากย์เมือง พากย์รล พากย์ชมดง พากย์ไอ พากย์เบ็ดเตล็ด และพากย์บรรยาย ได้อย่างน้อย 2 บทพากย์ และบทเจรจา ตามที่กำหนด ได้อย่างน้อย 1 บทพากย์

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการตีบทโฉบ ตามบทพากย์-เจรจา ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างพฤติกรรมการตีบทโฉบ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

ภาษาท่า หมายถึง ท่าทางที่ประดิษฐ์ขึ้นให้วิจิตรและสวยงาม เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด อิริยาบถ อาการ และอารมณ์ความรู้สึก

โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการทำ “นาฏยศัพท์” เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อการสื่อความหมายตามบทพากย์-เจรจา หรือบทขับร้อง หมายรวมถึงการรำทวนบทประกอบเพลงดนตรีของนาฏกรรมการแสดง โดยสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) เพื่อแสดงแทนคำพูด เช่น ขอ รับ ปฏิเสธ สั่ง เรียก ฯลฯ
- 2) เพื่อแสดงอิริยาบถและกิริยาอาการ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ฯลฯ
- 3) เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกภายใน เช่น ยิ้ม รัก โกรธ ดีใจ เศร้าโศก เสียใจ รื่นเริง ฯลฯ

การตีบทและโฉบ มักใช้ต่อเนื่องกันตามสถานการณ์ โดยในแต่ละคำมีความหมายคือ

ตีบท หมายถึง การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบการแสดงโขน เพื่อนำเสนอเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร

สู่ความมุ่งหมายหลักในการถ่ายทอดเนื้อหาวรรณกรรม และสื่อสารความหมายตามบทพากย์-เจรจา และบทร้อง

โฉบ หมายถึง การแสดงภาษาท่าทางนาฏศิลป์ประกอบอากัปกริยาอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง ประกอบเพลงหน้าพาทย์ รวมถึงการรำทวนบทในเพลงร้องด้วย

การตีบทและโฉบ คือ การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบในการแสดงโขน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึก และการเลือกใช้ท่ารำที่เหมาะสมตามบทบาทฐานะ และลักษณะของตัวละคร

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง ได้แก่ อาวุธ ศร พระขรรค์ กระบอง ดรี คทา และจักร
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน
ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้